

Vasilescu proti Belgii, rozsudek ze dne 25. 11. 2014 - Strukturální nedostatky týkající se podmínek ve věznicích

Stěžovatel: Vasilescu

Žalovaný stát: Belgie

Číslo stížnosti: 64682/12

Datum: 25.11.2014

Článek Úmluvy: čl. 3

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: hygienické podmínky, nelidské zacházení, obecná opatření, podmínky ve věznicích, ponižující zacházení, přeplněnost

Český právní řád: § 14, § 15, § 62a vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby

§ 16 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby

§ 17, § 26 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody

§ 9 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů

Významnost: 2

Strukturální nedostatky týkající se podmínek ve věznicích

Autorský komentář:

Nejvyšší soud dosud neměl možnost vyjádřit se k podmínkám, kterým jsou vystaveny osoby ve vazbě a výkonu trestu odnětí svobody z hlediska jejich životního prostoru a vybavení cely, jak jsou obecně zakotveny výše uvedenými právními předpisy, a k tomu, zda v konkrétním případě došlo, ať již při respektování či nerespektování daných podmínek, k porušení některého základního práva osoby omezené na svobodě.

Stejně tak neměl Nejvyšší soud možnost vyjádřit se k efektivitě dostupných prostředků nápravy, mezi které patří především stížnost proti rozhodnutí Vězeňské služby (§ 23 odst. 7 zákona o výkonu vazby, § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody), správní žaloba proti nezákonnému zásahu, podnět k vykonání dozoru ze strany státního zastupitelství podle § 78 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

K oběma uvedeným otázkám se předkládané rozhodnutí vyjadřuje, když zároveň shrnuje dosavadní judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, která se jich týká.

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel, rumunský občan pan Vasilescu, byl dne 10. října 2011 vzat do vazby ve věznici v Antverpách. Dle svých tvrzení musel spát na matraci položené na zemi, v cele o výměře 8 m², kterou sdílel s dalšími dvěma vězni, jež v cele kouřili a užívali drogy. Dne 23. listopadu 2011 byl přemístěn do věznice v Merksplas. Devět týdnů byl umístěn v tzv. pavilonu „cel“, v cele, ve které nebyla tekoucí voda ani toaleta, s dalším spoluvězněm, opět kuřákem. V lednu 2012 byl přemístěn do pavilonu „A“, kde sdílel celu o výměře 16 m² s dalšími třemi kuřáky. Jeho žádost o umístění do nekuřácké cely byla správou věznice údajně zamítnuta s odůvodněním, že stěžovatel „není v hotelu“. Až do 19. září 2012 byla dle stěžovatelových tvrzení jeho cela osvětlena neonovým světlem, a to od 6:30 do 22:00 (§ 5 - 20).

Stěžovatel v průběhu zbavení svobody opakovaně požádal o podmíněné propuštění, které soud zamítl poprvé v listopadu 2011 a následně i v dubnu 2012. Stěžovatel byl na svobodu propuštěn v říjnu 2012 a byl navrácen do Rumunska (§ 21 - 25).

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K tvrzenému porušení článku 3 Úmluvy (materiální podmínky zbavení svobody)
2. K přípustnosti
3. Vláda namítá nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy ze strany stěžovatele a požaduje ve smyslu článku 35 odst. 1 Úmluvy prohlášení nepřijatelnosti stížnosti. Tvrdí, že stěžovatel měl k dispozici účinné prostředky nápravy, prostřednictvím kterých se mohl proti podmínkám ve věznici bránit, ty však nevyužil.
4. Hodnocení Soudu
5. a) Použitelné zásady
6. Ve vztahu k posouzení účinnosti prostředku nápravy proti špatným podmínkám výkonu zbavení svobody měl již Soud příležitost určit (Torreggiani a ostatní, č. 43517/09, 46882/09, 55400/09, 57875/09, 61535/09, 35315/10 a 37818/10, rozsudek ze dne 8. ledna 2013), že:

„50. [...] rozhodující otázkou je, zda může dotčená osoba od vnitrostátních soudů získat přímou a adekvátní náhradu, nikoliv pouze nepřímou ochranu svých práv zaručených článkem 3 Úmluvy (viz, kromě dalších, Mandić a Jović proti Slovinsku, č. 5774/10 a 5985/10, rozsudek ze dne 20. října 2011, § 107). Opravný prostředek směřující výhradně na náhradu škody nelze ve vztahu k námitkám na podmínky internace nebo detence v rozporu s článkem 3 považovat za dostatečný, pokud nemá «preventivní» účinek v tom ohledu, že nemůže zabránit pokračování tvrzeného porušení nebo umožnit osobě zbavené svobody zajištění lepších materiálních podmínek zbavení svobody (Cenbauer proti Chorvatsku, č. 73786/01, rozhodnutí ze dne 5. února 2004; Norbert Sikorski proti Polsku, č. 17599/05, rozsudek ze dne 22. října 2009, § 116; Mandić a Jović, cit. výše, § 116; Parascineti proti Rumunsku, č. 32060/05, rozsudek ze dne 13. března 2012, § 38). V tomto smyslu musí v rámci systému ochrany práv dle článku 3 Úmluvy koexistovat preventivní i kompenzační prostředky nápravy (Ananyev a ostatní proti Rusku, č. 42525/07 a 60800/08, rozsudek ze dne 10. ledna 2012, § 38).“

1. b) Použití v předmětném případě
2. Podání k soudci rozhodujícímu o předběžném opatření
3. - 74. (...) Soud se domnívá, že tento opravný prostředek se zdá být teoreticky adekvátní pro okamžitou nápravu situace, která je v rozporu se subjektivními právy zadržené osoby. Z judikatury předložené vládou plyne, že civilní soudce rozhodující o předběžném opatření může na základě § 584 občanského soudního řádu nařídít, aby bylo učiněno individuální opatření za

účelem ukončení situace, která je v rozporu se subjektivními právy zadržené osoby. S ohledem na to Soud zdůrazňuje, že v projednávaném případě se stěžovatelovy námitky netýkaly individuálních opatření uvnitř věznice (jako disciplinární sankce, transfery nebo jiná bezpečnostní opatření), ale směřovaly na materiální podmínky zbavení svobody. (...) Soud uvádí, že vláda nepředložila žádný příklad soudního rozhodnutí týkajícího se žádosti o zlepšení nebo změnu materiálních podmínek zbavení svobody, jako například žádosti o transfer do méně obsazeného zařízení nebo do vhodné cely (ve stejném smyslu viz *Orchowski proti Polsku*, č. 17885/04, rozsudek ze dne 22. října 2009, § 108). Soud navíc konstatuje, že problémy plynoucí z přeplněnosti věznic v Belgii, stejně jako problémy s hygienou a zařízením prostor, mají zjevně strukturální charakter a netýkají se pouze osobní situace stěžovatele (...).

Soud se tedy domnívá, že s ohledem na stávající stav belgického vězeňství a judikatury belgických soudů, tak, jak ji představila vláda, nepředstavuje žádost o předběžné opatření ve smyslu § 584 občanského soudního řádu pro uvězněnou osobu, jež rozporuje materiální podmínky zbavení svobody, účinný prostředek nápravy. (...)

1. Opravný prostředek dle § 1382 občanského zákoníku
2. Vláda dále tvrdila, že stěžovatel mohl podat žádost na náhradu škody dle § 1382 občanského zákoníku.

Soud však uvádí, že tento prostředek nápravy neumožnil žádnou změnu cely nebo okamžité a konkrétní zlepšení životních podmínek stěžovatele. Příznivé rozhodnutí soudů by stěžovateli pouze umožnilo získat finanční odškodnění za utrpěnou újmu způsobenou pochybením vězeňských orgánů (...). Soud uzavírá, že žaloba na náhradu škody nenaplnuje podmínky vyžadované pro shledání opravného prostředku účinným (*Torreggiani a ostatní*, cit. výše, § 50). (...)

76. - 77. Za účinné prostředky nápravy Soud neoznačuje ani žádost o finanční pomoc ze strany veřejného centra sociální pomoci, ani podání k dohledové komise, jejíž kompetence jsou limitované, neboť nemůže uložit povinnost přijmout individuální opatření za cílem zlepšení podmínek zbavení svobody.

77. - 80. Soud se tedy domnívá, že tato část stížnosti nemůže být odmítnuta pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy. (...) Soudu nezbývá než prohlásit stížnost přijatelnou.

78. K věci samé

79. Hodnocení Soudu

80. a) Použitelné zásady

81. V rozsudku ve věci *Torreggiani a ostatní* (cit. výše) Soud připomněl zásady, které plynou z jeho judikatury týkající se podmínek zbavení svobody z pohledu článku 3 Úmluvy. Vyjádřil se následujícím způsobem:

„65. Soud konstatuje, že zbavení svobody s sebou obvykle nese pro vězně určité nepříjemnosti. Připomíná nicméně, že zbavením svobody vězen neztrácí ochranu práv zaručených Úmluvou. Osoba zbavená svobody může naopak v určitých případech využít zvýšenou ochranu z důvodu její zranitelné situace a z důvodu, že je plně pod odpovědností státu. Článek 3 v tomto kontextu orgánům ukládá pozitivní povinnost spočívající v zajištění toho, aby byl každý vězeň držen v podmínkách slučitelných s respektováním jeho lidské důstojnosti, aby způsob výkonu opatření neuváděl dotčeného do tísně nebo nevystavoval zkoušce takové intenzity, která překračuje nevyhnutelnou míru utrpení spojeného se zbavením svobody, a aby bylo s ohledem na praktické požadavky v přiměřené míře zajištěno zdraví a blaho vězně (*Kudła proti Polsku*, č. 30210/96, rozsudek velkého senátu ze dne 26. října 2000, § 94; *Norbert Sikorski proti Polsku*, č. 17599/05, rozsudek ze dne 22. října 2009, § 131).

66. Ve vztahu k podmínkám zbavení svobody soud zohlednil jeho celkové dopady, jako i specifické námitky (*Dougoz proti Řecku*, č. 40907/98, rozsudek ze dne 6. března 2001).

Důležitým faktorem pro posouzení je zejména čas, po který byl jednotlivec v daných podmínkách držen (Alver proti Estonsku, č. 64812/01, rozsudek ze dne 8. listopadu 2005).

67. Pokud přeplněnost věznic dosáhne určité úrovně, může nedostatek prostoru ve vězeňském zařízení představovat klíčový prvek při hodnocení souladu dané situace s článkem 3 (v tomto smyslu viz Karalevičius proti Litvě, č. 53254/99, rozsudek ze dne 7. dubna 2005).
68. Pokud byl tedy Soud konfrontován se závažnými případy přeplněnosti věznic, stačil tento prvek sám o sobě ke konstatování porušení článku 3 Úmluvy. Obecně se jedná o takové případy, kdy je osobní prostor stěžovatele menší než 3 m², i když CPT hodnotí jako vhodný prostor v hromadných celách prostor o výměře 4 m² (Kantjrev proti Rusku, č. 37213/02, rozsudek ze dne 21. června 2007, § 50 - 51; Andrei Frolov proti Rusku, č. 205/02, rozsudek ze dne 29. března 2007, § 47 - 49; Kadikis proti Lotyšsku /č. 2/, č. 62393/00, rozsudek ze dne 4. května 2006, § 55; Sulejmanovic proti Itálii, č. 22635/03, rozsudek ze dne 16. července 2009, § 43).
69. V případech, kde naopak přeplněnost není tak výrazná, aby působila sama o sobě problémem ve smyslu článku 3, Soud poznamenal, že je při přezkumu dodržování článku 3 nutné vzít do úvahy jiné aspekty podmínek zbavení svobody. Mezi těmito prvky figuruje možnost použít toaletu v soukromí, větrání, přístup ke světlu a čerstvému vzduchu, kvalita topení a dodržování základních hygienických požadavků (srovnej také náležitosti plynoucí z evropských vězeňských pravidel přijatých Výborem ministrů, cit. v odst. 32 rozsudku). Proto i v případech, kdy vězeň disponoval prostorem v rozpětí 3 - 4 m², dospěl Soud k závěru o porušení článku 3, neboť nedostatek prostoru byl doprovázen nedostatkem ventilace a světla (Moisseiev proti Rusku, č. 62936/00, rozsudek ze dne 9. října 2008; viz i Vlassov proti Rusku, č. 78146/01, rozsudek ze dne 12. června 2008, § 84; Babouchkine proti Rusku, č. 67253/01, rozsudek ze dne 18. října 2007, § 44), omezeným přístupem k vycházkám na čerstvém vzduchu (István Gábor Kovács proti Maďarsku, č. 15707/10, rozsudek ze dne 17. ledna 2012, § 15) nebo absolutním nedostatkem soukromí v celách (srovnej, mutadi mutandis, Belevitskiy proti Rusku, č. 72967/01, rozsudek ze dne 1. března 2007, § 73 - 79; Khudoyorov proti Rusku, č. 6847/02, rozsudek ze dne 8. listopadu 2005, § 106 - 107; Novoselov proti Rusku, č. 66460/01, rozsudek ze dne 2. června 2005, § 32 a 40 - 43).“
70. b) Použití v předmětném případě
71. S ohledem na okolnosti případu Soud poznamenává, že stěžovatel nerozporoval pozorování vlády, ze kterých plyne, že stěžovatel pobýval po kratší nebo delší dobu v různých celách, ve kterých se vždy materiální podmínky lišily.
72. Věznice v Antverpách
73. Stěžovatel pobýval od 10. října do 17. října 2011, tedy po dobu 8 dnů, na cele o výměře 18,4 m² s dalšími čtyřmi vězni. Stěžovatel tedy disponoval osobním prostorem o výměře 3,68 m², zmenšeným o hygienická zařízení a nábytek. Jeden z vězňů musel spát na matraci položené na zemi.
74. Mezi 17. říjnem a 2. listopadem 2011, tedy po dobu 15 dnů, byl stěžovatel umístěn v cele o výměře 8,4 m² s dalšími dvěma vězni. Stěžovatel tedy disponoval osobním prostorem o výměře 2,8 m², zmenšeným o hygienická zařízení a nábytek. Jeden z vězňů musel spát na matraci položené na zemi.
75. Od 2. listopadu do 11. listopadu 2011, tedy po dobu 10 dnů, pobýval stěžovatel na cele o výměře 10,4 m² s dalším vězněm. Stěžovatel tedy disponoval osobním prostorem o výměře 5,2 m², zmenšeným o hygienická zařízení a nábytek. Toaleta pro celu se nacházela za zástěnou.
76. Konečně od 11. listopadu do 23. listopadu 2011, tedy po dobu 15 dnů, stěžovatel pobýval na cele o výměře 9,12 m² s dalším vězněm. Stěžovatel tedy disponoval osobním prostorem o výměře 4,56 m², zmenšeným o hygienická zařízení a nábytek.
77. Stěžovatel navíc uvedl, že po dobu zbavení svobody ve věznici v Antverpách sdílel celu s kuřáky.
78. Pavilon „cel“ ve věznici Merksplas

79. Dne 23. listopadu 2011 byl stěžovatel přemístěn do věznice v Merksplas. Stěžovatel od 23. listopadu 2011 do 2. ledna 2012 a následně od 27. března 2012 do 14. dubna 2012, tedy celkem 60 dnů, pobýval v paviloně „cel“, v cele o výměře 8,6 m² s dalším vězněm, který byl kuřák. Disponoval tedy osobním prostorem o výměře 4,3 m², zmenšeným o hygienická zařízení a nábytek. V cele nebyl přístup k toaletě ani k tekoucí vodě.
80. Podle vlády byly cely po celý den otevřené a byl tak umožněn přístup k toaletě na chodbě; v noci byly cely vybavené hygienickými kbelíky. Stěžovatel však popírá, že by mohl jít v průběhu dne svobodně na toaletu.

iii. Pavilony „A“ a „Abis“ ve věznici v Merksplas

97. Od 2. ledna do 11. července 2012, tedy více než 6 měsíců, byl stěžovatel držen v cele o výměře 18,4 m² se třemi dalšími vězni. Disponoval tedy osobním prostorem o výměře 4,6 m², zmenšeným o hygienická zařízení a nábytek. Dle stěžovatele byli jeho spoluvězni kuřáci. Vláda nerozporuje tvrzení stěžovatele, že cela byla osvětlena neónovým světlem každý den od 6:30 do 22 hodin.
98. Soud poznamenává, že strany neposkytly žádné informace o podmínkách stěžovatele po 11. červenci 2012. Tyto nejsou součástí stěžovatelových námitek.
99. Hodnocení Soudu
100. Soud předně uvádí, že stěžovatelovy námitky nad rámec přeplněnosti věznic, týkající se hygienických podmínek, zejména přístupu k tekoucí vodě a k toaletám, jsou více než pravděpodobné a odpovídají skutečnostem popsáním v rozličných zprávách Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) z návštěv v belgických věznicích (viz § 46 - 52 rozsudku).
101. Ve vztahu k osobnímu prostoru stěžovatele Soud poznamenává, že po část doby zbavení svobody čelil následkům plynoucím z přeplněnosti věznic. Strany se shodly na tom, že stěžovatel po několik týdnů disponoval individuálním prostorem menším, než doporučuje CPT pro hromadné cely, to znamená menším než 4 m² (Torreggiani a ostatní, cit. výše, § 68). Patnáct dnů měl stěžovatel k dispozici pouze prostor menší než 3 m², což dle judikatury Soudu představuje prostor, který sám o sobě stačí pro konstatování porušení článku 3 Úmluvy (Ananyev a ostatní, cit. výše, § 145).
102. Tento nedostatek individuálního životního prostoru byl znásoben zejména skutečností, že stěžovatel musel několik týdnů spát na matraci položené přímo na zemi, což není v souladu s pravidlem stanoveným CPT: „jeden vězeň, jedna postel“ (§ 48 rozsudku). Soud již v tomto ohledu stanovil, že u osob nacházejících se pod výlučným dohledem pracovníků států (jako je tomu u vězněných osob) by samotná skutečnost, že verze vlády se liší od stěžovatelovy verze, v případě absence jakýchkoliv dokumentů nebo relevantních důvodů neměla stačit k zamítnutí stěžovatelových tvrzení jako nepodložených (Torreggiani a ostatní, cit. výše, § 77 - 73). Vláda tvrdí, že jeden z vězňů v cele musel skutečně spát na matraci položené na zemi, nelze však ověřit, zda se opravdu jednalo o stěžovatele. V momentě, kdy vláda nepřednesla důkaz, kterým by vyvrátila stěžovatelova tvrzení, nemá Soud důvod pochybovat o jeho tvrzeních, že musel spát na matraci položené na zemi. Není navíc rozporováno, že stěžovatel trpěl bolestmi zad, tvrzení jsou tedy o to podstatněji.
103. Ve vztahu k sanitárním a hygienickým zařízením Soud uvádí, že podle informací předložených vládou stěžovatel neměl stálý přístup k toaletám v souladu s doporučeními CPT. V celách, ve kterých stěžovatel pobýval ve věznici v Antverpách, se toaleta nacházela za zástěnou. Soud však připomíná, že pouze částečně uzavřené hygienické zařízení není v cele obývané více než jednou osobou přípustné (viz Canali proti Francii, č. 40119/09, rozsudek ze dne 25. dubna 2013, § 52).
104. Soud navíc konstatuje, že po dobu 60 dnů pobytu v pavilonu cel ve věznici v Merksplas nebyly cely, ve kterých stěžovatel pobýval, vybaveny toaletou, ani přístupem k tekoucí vodě. I když se

strany neshodnou na tom, zda měl stěžovatel v průběhu dne volný přístup k toaletám, shodnou se alespoň na tom, že v noci měl pro uspokojení svých přirozených potřeb k dispozici pouze hygienický kbelík. Používání hygienického kbelíku v celách přitom již Soud shledal nepřijatelným (Iordan Petrov proti Bulharsku, č. 22926/04, rozsudek ze dne 24. ledna 2012, § 125). Situace v pavilonu „cel“ v Mersklas byla navíc kvalifikována jako „podprůměrná“, přičemž CPT od své první návštěvy v Merksplas v roce 1998 vyzýval belgické orgány k urychlenému přijetí opatření za účelem zjednání nápravy absence přístupu k toaletám a k tekoucí vodě v pavilonu (§ 50 rozsudku). Soud konstatuje, že ani o 16 let později se situace patrně nezlepšila.

105. Souhrn podmínek popsaných výše byl ještě zhoršen skutečností, že se stěžovatel stal obětí pasivního kouření, vláda totiž nerozporuje, že po zásadní část doby zbavení svobody musel sdílet celu s kuřáky (§ 6 a 13 rozsudku). Soud v tomto ohledu poznamenává, že stěžovatel mohl strávit pouze relativně omezený čas mimo celu (§ 12 a 17 rozsudku).
106. Soud přiznává, že nic v daném případě nenasvědčuje tomu, že by existoval skutečný úmysl stěžovatele po dobu zbavení svobody ponížit nebo znevážit. Absence takového úmyslu nicméně nevyklučuje konstatování porušení článku 3 (Kalachnikov proti Rusku, č. 47095/99, rozsudek ze dne 15. července 2002, § 101). Nezávisle na relativně krátké době, po kterou byl stěžovatel vystaven výše uvedeným podmínkám zbavení svobody, se Soud domnívá, že předmětné podmínky posouzené jako celek stěžovatele vystavili jednání, jehož intenzita přesáhla nevyhnutelný práh utrpení spojený se zbavením svobody (Kaja proti Řecku, č. 32927/03, 27. července 2006, § 49; Tadevosyan proti Arménii, č. 41698/04, rozsudek ze dne 2. prosince 2008, § 55; Pop Blaga proti Rumunsku, č. 37379/02, rozsudek ze dne 27. listopadu 2012, § 46).
107. Soud se tedy domnívá, že materiální podmínky stěžovatelova zbavení svobody ve věznicích v Antverpách a v Merksplas při posouzení jako celku dosáhly minimální práh závažnosti vyžadovaný článkem 3 Úmluvy a představovaly ve smyslu tohoto ustanovení ponižující a nelidské zacházení.
108. K porušení tohoto ustanovení proto došlo.
109. K aplikaci článků 46 a 47 Úmluvy
110. Použitelné zásady
111. Soud připomíná, že na základě článku 46 se smluvní státy zavázaly ve všech sporech, jichž jsou stranami, řídit končenými rozsudky Soudu, přičemž Výbor ministrů byl pověřen dohledem nad výkonem. Z článku plyne zejména to, že žalovaný stát, který je shledán odpovědným za porušení Úmluvy nebo jejích Protokolů, je kromě vyplacení sumy dotčené osobě z titulu spravedlivého zadostiučinění vyzván k tomu, aby si zvolil, pod dohledem Výboru ministrů, jaká obecná, případně individuální opatření ve svém právním řádu za účelem ukončení porušení shledaného Soudem a odstranění jeho následků přijme (viz, kromě mnoha dalších, Scozzari a Giunta proti Itálii, č. 39221/98 a 41963/98, rozsudek velkého senátu ze dne 13. července 2000, § 249; Del Río Prada proti Španělsku, č. 42750/09, rozsudek velkého senátu ze dne 21. října 2013, §137; Centre de ressources juridiques au nom de Valentin Câmpeanu proti Rumunsku, č. 47848/08, rozsudek ze dne 17. července 2014, § 158). (...)
112. Soud je nicméně oprávněn, s úmyslem pomoci státu při plnění povinností ve smyslu článku 46, určit typy individuálních nebo obecných opatření, které může stát za účelem ukončení konstatované situace přijmout (viz, kromě mnoha dalších, Del Río Prada, cit. výše, § 138; Centre de ressources juridiques au nom de Valentin Câmpeanu, cit. výše, § 159).
113. Použití v předmětném případě
114. V projednávaném případě Soud dospěl k závěru o porušení článku 3 Úmluvy z důvodu materiálních podmínek, ve kterých byl stěžovatel vězněn (viz § 106 – 107). Soud rovněž konstatoval, že problémy plynoucí z přeplněnosti věznic v Belgii, stejně jako problémy s hygienou a zastaralým vybavením, mají strukturální charakter a netýkají se pouze stěžovatelovy osobní situace (§ 73 rozsudku, stejně jako výňatky z mezinárodních zpráv v § 46 – 47). Podmínky detence popsané v projednávaném případě stěžovatelem národní a mezinárodní

pozorovatelé odsuzují již mnoho let, jak se zdá bez toho, aby ve věznicích, kde stěžovatel pobýval, došlo k nějakému pozitivnímu vývoji. CPT naopak v roce 2012 zdůraznil, že problém přeplněnosti věznic se v Belgii v průběhu posledních let nepřestal zhoršovat (§ 47). Soud navíc zamítl námitku nepřijatelnosti vlády s konstatováním, že žádný z prostředků vlády uvedených vládou nemůže být momentálně považován za účinný prostředek nápravy (viz § 78 - 79).

115. V tomto kontextu Soud žalovanému státu doporučuje přijmout obecná opatření. V první řadě by měla být přijata opatření s cílem zaručit vězňům podmínky zbavení svobody v souladu s článkem 3 Úmluvy. Současně by měl být vězňům umožněn přístup k prostředku nápravy umožňujícímu zabránění pokračování tvrzeného porušení a umožňujícímu dotčené osobě zajistit si zlepšení podmínek zbavení svobody (v tomto ohledu viz Torreggiani a ostatní, cit. výše, § 50).
116. K aplikaci článku 41 Úmluvy
117. Újma
118. Stěžovatel požaduje 5 000 EUR z titulu majetkové újmy za náklady zdravotnické péče, kterou podstoupil po svém propuštění a která byla způsobena nedostatkem zdravotnické péče ve vězení. Požaduje rovněž 50 000 EUR z titulu nemajetkové újmy, kterou utrpěl v důsledku materiálních podmínek ve vězení.
119. Vláda ponechává řešení na úvaze Soudu.
120. Soud připomíná, že stížnost na nedostatek zdravotnické starostlivosti shledal nepřijatelnou (§ 114). Zamítá tedy žádost týkající se tvrzené majetkové újmy. Soud naopak uznává, že stěžovatel utrpěl určitou nemajetkovou újmu z důvodu podmínek zbavení svobody, jež byly v rozporu s článkem 3 Úmluvy (§ 107), a že má nárok na odškodnění. S ohledem na dobu trvání sporného zbavení svobody a na základě spravedlivého uvážení rozhodl, že je na místě stěžovateli přiznat z titulu nemajetkové újmy částku 10 000 EUR. (...)

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost za přijatelnou, pokud jde o námitku založenou na článku 3 Úmluvy (materiální podmínky zbavení svobody) a nepřijatelnou ve zbytku;
2. Rozhoduje, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy ve vztahu k materiálním podmínkám zbavení svobody;
3. Rozhoduje
4. a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, následující částky:
5. i) 10 000 EUR (deset tisíc eur), a případnou částku daně, kterou může být stěžovatel povinen zaplatit, za nemajetkovou újmu;
6. ii) 800 EUR (osm set eur), a případnou částku daně, kterou může být stěžovatel povinen zaplatit, za náklady řízení;
7. b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body.
8. Jednomyslně zamítá návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění ve zbytku.

(zpracovala Mgr. Bc. Alžbeta Kondelová)